

چہ ند بنچینہ یہ کی

لہ عہ قیدہ ی اہلی

سوننہ و جہ ماعہ

وہ مرگیا نی : احمد شامہ زووری

ناميلكى :

🌹 ((چەند بىچىنەيمەك لەمەقىدەي ئمەلى سوننە و جەمەعە)) 🌹

➡️ ۋەرگىرانى : احمد شارهزورى

➡️ جۆرى بمرهمم : pdf

➡️ دىزاین و کارى pdf : نىچىرقان همركى

نامیلکه‌ی

🌹 ((چەند بنچینه‌یه‌ک له عەقیدە‌ی ئەهلی سوننە و جەماعە)) 🌹

پێشه‌کی:

دوای خویندنه‌وه‌ی ئەم نامیلکه‌یه به‌باشم زانی وه‌ری بگێرم بۆ زمانی کوردی و خوشکان و برایانی زێده‌ئه‌زیزیشم سوودی ئی وه‌ربگرن و زیاتر ئەهلی سوننە و جەماعە بناسن، له‌راستیدا نووسەر که‌سیکی عەقیده‌پاک نییه‌، بۆیه‌ پێویسته‌ ته‌حذیر بکری له‌ نوسراوه‌کانی بۆ ئەوه‌ی که‌س نه‌که‌وێته‌ داوی عەقیده‌که‌یه‌وه‌ فاشیله‌که‌یه‌وه‌، به‌لام به‌وردی سه‌رنج‌دايه‌ ئەم نامیلکه‌یه‌ی نووسەر شتیکی ئه‌وتۆی تیدا نه‌بوو له‌ ڕووه‌ شدا که‌ زیانی هه‌بی بۆ که‌سی عەقیده‌پاک، ئیتر الله زانا تره‌ به‌باطن، وه‌ له‌ راستیدا من هه‌موو نامیلکه‌که‌م وه‌کو خۆی نه‌گه‌یاندوووه‌، به‌لکو به‌ پێی پێویست ده‌ستکاریه‌که‌م کردوووه‌، وبالله التوفیق.

کۆمه ئی پزگاربوو ئه هلی سوننه و جه ماعه

ئیمانداران له سهرده می پیغه مبهردا (صلی الله علیه وسلم) یه ک ئووممهت بوون
ههروه کو الله تعالی فهرموویه تی: إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ
(سوره تی الانبیاء - ۹۲)

ئه مه سهره پای هه وله کانی جولکه و مونا فیه کانه بو ته فرهقه خستنه نیو
مووسلمانان له سهرده می پیغه مبهردا (صلی الله علیه وسلم)، مونا فیه کانه ووتیان: لَا
تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا (سوره تی المنافقون: ۷)
واته: مال و سامان مه به خشن به و که سانه ی که له ده وری پیغه مبهردا خوادان، تا
بلاوه ی لی بکه ن.

خوای گه ورده ش له وه لامیاندای فهرمووی: وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن
الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ (سوره تی المنافقون: ۷)
واته: ئه ی نازانن ههرچی گه نجیه نه کانه هه یه له ئاسمانه کانه و زه ویدا ههر خوا
خاوه نیانه، به لام دوو پروه کانه ئهم راستیه تی ناگه ن و له نه ی نییه کانه سهرده رناکه ن.

به هه مان شیوه جولکه و یستیان ته فرهقه بخه نه نیو مووسلمانان و
هه لیانگه پینه وه له ئیسلام، خوای تعالی ده فهرمویت: وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ آمَنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكَفَرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
(سوره تی آل عمران: ۷۲)

واته: ده سته یه ک له خاوه ن کتیه کانه (جووه کانه) وتیان به تاقمییکیان: ئیوه له
سهره تای پوژدا (به درۆوه) ئیمان و باوه ر به یین به و (قورئانه ی) بو ئیمانداران
په وانه کراوه، به لام له کو تای پوژداو ده مه و ئیواره په شیمان بنه وه (تا دوودلی و
گومانیان تی دا دروست بییت) بو ئه وه ی پاشگه ز بنه وه.

به لام پیلانه که ی جولکه که ش سهری نه گرت چونکه الله ئاشکرای کردن و فه ضحی

کردن، دووباره هه‌واییان دایه‌وه و ویستیان نه‌مجاره دژایه‌تی و شه‌ره‌کانی پیش
 ئیسلام بخه‌نه‌وه بیری ییشتیوانان (الأنصار)، به‌لام خوی گه‌وره فه‌رموی: يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا قَرِيبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ
 * وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَن يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ
 هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
 وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ * وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
 إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ
 النَّارِ فَأَنْقَذَكُم مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُم آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ * وَلَتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ
 يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * وَلَا
 تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
 * يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
 فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ (سوره‌تی آل عمران: ۱۰۰ تا ۱۰۶)

واته: ئە‌ه‌ی ئە‌ه‌وانە‌ی باوە‌رتان هێ‌ناوه ئە‌گەر گوێ‌پ‌رایه‌ی هه‌ندی‌ک له‌وانه‌ ببن که
 کتیی‌ی (ئاسمانییان) پێ‌دراوه، دوا‌ی ئە‌وه‌ی که ئی‌وه باوە‌رتان هێ‌ناوه، ده‌تان‌گێ‌رنه‌وه
 سه‌ر رێ‌بازی کوفرو بئ‌ باوه‌ری * جا ئی‌وه چۆ‌ن کافر ده‌بن له‌ کاتی‌کدا که ئایه‌ته‌کانی
 خواتان به‌سه‌ردا ده‌خوێ‌نرێ‌ته‌وه و پێ‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی له‌ناوته‌ندایه (دوا‌ی وه‌فاتیشی
 (صلی الله علیه وسلم) به‌سیره‌تی پاک و بێ‌گه‌ردی هه‌ر له‌ناومان‌دایه) جا ئە‌وه‌ی
 پشت به‌خوا به‌ستێ‌ت و پیره‌وی له‌ به‌رنامه‌که‌ی بکات، ئە‌وه به‌راستی بۆ‌ رێ‌گه‌و
 رێ‌بازی‌کی راست و دروست هیدایه‌ت دراوه * ئە‌ه‌ی ئە‌ه‌وانە‌ی باوە‌رتان هێ‌ناوه، له‌خوا
 بترسن و پارێ‌زکاربن به‌شی‌وه‌یه‌کی وا که شایسته‌ی ئە‌و زاته‌یه و هه‌میشه‌ پابه‌ند و
 دامه‌زراو بن له‌سه‌ر ئیسلامه‌تی، بۆ‌ ئە‌وه‌ی هه‌ر کاتی‌ک مردن به‌ ئیمان و ئیسلامه‌تی
 نه‌بی‌ت نه‌مرن * (هه‌ول بده‌ن) هه‌ر هه‌موتان به‌ توندی ده‌ست بگرن به‌ ئاینی
 خواوه‌و په‌رت و بلا‌و مه‌ب، یادی نازو نيعمه‌تی خوا بکه‌نه‌وه له‌سه‌رتان، (چونکه)
 کاتی خۆ‌ی دوژمنی یه‌کتر بوون، ئە‌وه بوو ده‌که‌نتانی به‌هۆ‌ی نيعمه‌تی (ئیسلامه‌وه)
 په‌یوه‌ست کرد به‌یه‌که‌وه و هه‌موو بوونه‌ برای یه‌کتر (هه‌روه‌ها ئە‌و کاته) ئی‌وه
 له‌سه‌ر لی‌واری چالێ‌کی ئاگر وه‌ستا بوون و (خه‌ریک بوو بکه‌ونه‌ ناوی)، به‌لام خوا
 (به‌ره‌حم و می‌هره‌بانی خۆ‌ی) له‌و ئاگره‌ رزگاری کرد، ئابه‌و شی‌وه‌یه‌ خوا

ئايەتەکانى خۆيتان بۆ ڤوون دەکاتەو، بۆ ئەوێ هيدايت وەرېگرن * پېويسته
 له ئيوه ئومەتيک پيک بيت، ياخود با هەمووتان ئومەتيک بن که بانگەواز بکەن
 بۆ خيرو چاکە، فەرمان بدەن بەهەموو کارپيکي باوو دروست، قەدەغەي هەموو
 نادروستيهک بکەن، ئا ئەوانە هەر سەرفرازن * نەکەن وەکو ئەوکەسانە بن که
 ناکۆکي و دووبەرهکیان لەناودا بەرپابوو، لەيهکتر دابران، دواي ئەوێ ئەو هەموو
 بەلگە و نيشانە ڤوونەيان بۆ هاتبوو (که سەرکەوتن له يەک ڤيزيدايە)، ئا ئەوانە
 سزايەکی گەورە و سەخت چاوەرپيانه * ڤۆژيک ديت ڤووخسارانیک سپي دەبن و
 ڤووخسارانیک ڤەش هەلدهگەڤين، جا ئەوانەي که ڤووخساريان ڤەش هەلگەڤاوه
 (پييان دەوتریت): باشە، ئەو ئيوه پاش ئيمانداري، پەشيمان بوونەو و ڤيازی
 کوفرتان گرتهبەر؟! دە بچيژن سزاو ئازار بەهوی کافر بوونتانهو.

ئيتەر پيغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) هات بۆ لای پشتيوانان و باسی نيعمەتی
 ئيسلامی بۆ کردن، دواتر پشتيوانان باوهشيان کرد بە يەکترا.
 (تفسير ابن الکثير - أسباب النزول للواحدی لاپەرە ١٤٩ و ١٥٠)

دووبارە جولەکەکان شکستيان هينا و مووسلمانان هەر بە يەک ئوومەتی مانهو،
 وه الله تعالى فەرمانی پيکردن (واتە فەرمانی کرد بە مووسلمانان) که کۆبنەو
 لەسەر حەق و نهی کرد له ڤا جياي (اختلاف) له نيوانياندا و فەرمووی: وَلَا
 تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
 (سورەتی آل عمران: ١٠٥)

واتە: نەکەن وەکو ئەوکەسانە بن که ناکۆکي و دووبەرهکیان لەناودا بەرپابوو،
 لەيهکتر دابران، دواي ئەوێ ئەو هەموو بەلگە و نيشانە ڤوونەيان بۆ هاتبوو (که
 سەرکەوتن له يەک ڤيزيدايە)، ئا ئەوانە سزايەکی گەورە و سەخت چاوەرپيانه.
 وه فەرموويهتی: وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا (سورەتی آل عمران - ١٠٣)
 واتە: هەر هەمووتان بە توندی دەست بگرن بە ئاينی خواو و پەرت و بلأو مەبن.

پیغهمبه‌ری خوا (علیه الصلاة والسلام) همیشه جه ختی له‌سهر یه‌ک ئوممه‌تی ده‌کرده‌وه و نه‌هی ده‌کرد له‌ پهرت و بلاوبونه‌وه و را‌جیایی، وه‌ه‌والی دا‌به‌م ئوممه‌ته‌درباره‌ی پهرت و بلاوبونه‌وه و دابه‌شبوونی ئوممه‌ته‌کانی تر، که ده‌فه‌رمویتی: ئه‌وه‌ی له‌ ئیوه‌ بمینئ ناکۆکیه‌کی زۆر ده‌بینئ، ئاگاداری سوننه‌ته‌کانی من و سوننه‌ته‌کانی خه‌لیفه‌ راشیدینه‌ پینمایی کراوه‌کانی دوا‌ی من .
الترمذی به‌ ژماره‌ ۲۶۷۶ - سنن ابو داود به‌ ژماره‌ ۴۶۰۷ - سنن ابن‌ ماجه‌ ۵۵ -
المسند الإمام أحمد به‌رگی چواره‌م لایه‌ره‌ ۱۲۶ .

وه‌ ده‌فه‌رموئ: جوله‌که‌ بوون به‌ ۷۱ تاقم و گروپ، گاواره‌کان بوون به‌ ۷۲ تاقم و گروپ، ئوممه‌ته‌که‌ی منیش ده‌بن به‌ ۷۳ تاقم و گروپه‌وه‌، هه‌موویان له‌ ئاگردان ئیلا دانه‌یه‌کیان نه‌بی، ووتیان: ئه‌ی پیغهمبه‌ری خوا کامه‌یانه‌ ؟ فه‌رمووی: ئه‌وه‌ی له‌سهر ئه‌وه‌بیئت که‌ من و هاوه‌له‌کانم له‌سهرین .
الترمذی ۲۶۴۰ - سنن ابو داود ۴۵۹۶ - سنن ابن‌ ماجه‌ ۳۹۹۱ - مسند الإمام أحمد به‌رگی دووه‌م لایه‌ره‌ ۳۳۲ .

وه‌ ئه‌وه‌ی پیغهمبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) هه‌والی پیداین له‌سهری راست ده‌رچوو و هاته‌دی، ئوممه‌ت له‌ کۆتاییه‌کانی سه‌رده‌می هاوه‌لآندا ته‌فه‌رقه‌ی تیکه‌وت، به‌لام ئه‌م ته‌فه‌روقه‌ زۆر کاریگه‌ری نه‌بوو له‌سهر یه‌ک‌گرتوویی و ته‌بایی ئوممه‌ت له‌ ۳ سه‌ده‌ زی‌پینه‌که‌دا که‌ پیغهمبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) ده‌رباره‌ی فه‌رموویه‌تی: چاکترین خه‌لکانی ئوممه‌ت ئه‌وانه‌ن که‌ له‌م سه‌ده‌یه‌دان، دواتر چینی دوا‌ی ئه‌مان، دواتر چینی دوا‌ی ئه‌وان .

البخاری ۲۵۰۸ - مسلم ۲۵۳۵ - الترمذی ۲۲۲۲ - النسائی ۳۸۰۹ - سنن أبي داود ۴۶۵۷ - مسند الإمام أحمد ۴/۴۲۷

دوا‌ی ته‌واو بوونی ماوه‌ی سه‌ده‌ ئالتونیه‌کان، مووسلمانان تیکه‌ئی کافران بوون وه‌ کتیب و زانسته‌کانی میله‌ته‌ی کافران وه‌رگی‌پردران و کرانه‌ عه‌ره‌بی، کاربه‌ده‌ستانی

مووسلمانان کافرانیان هیئا و کردیاننه وهزیر و ږاویرکار، خیلاف و ږاجیایی تا دههات توندتر دهبوو، کومه ل و فیرقه گومړاکان زیاد بوون، وه نه وهش تا نه م سردهمه بهرده وامه و بهرده وامیش دهی هه تا نه وکاته ی الله دهیه وی.

به لام سووپاس بو خوا کومه لی ږزگار بوو نه هلی سوننه و جه ماعه ماووته وه به دهستگرتویان و مانه وهیان له سهر ئیسلامی راست و درووست، له سهری دهرات وه بانگه شهی بو دهکات، وه ده مینیتته وه و ناسردریتته وه، چونکه پیغه مبهری الله نه وهی پی فهرمووین و مژده ی پیداوین، نه مهش له فه زلی الله یه.

نه م کومه نه پیروزه له سهر نه وهن که هاو ده لان (رضی الله عنهم) و پیغه مبهری (صلی الله علیه وسلم) له سهری بوون له ووته و کرده وه و بیروباوهر، هه روه کو پیغه مبهری دهربارهی کومه لی ږزگار بوو فهرموویته ی: نه وهی له سهر نه وه بیت که من و هاو نه کانم له سهرین.

الترمذی ۲۶۴۰ - سنن أبو داود ۴۵۹۶ - سنن ابن ماجه ۳۹۹۱ - مسند الإمام أحمد بهرگی دووهم لاپه ره ۳۳۲.

هه روه ها الله تعالی ده فهرموئ: قُلُوا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ (سوره تی هود: ۱۱۶)

واته: جا نه وه بو له ناو خه لکی زه مانی پیش ئیوه دا که سانی ژیر و دیندار نه بوو، که بهرگریان له خراپه و تاوان بکړدایه له زه ویدا، مه گهر که میک نه بیت له وانه ی که ږزگارمان کردن لییان، چونکه زوربه یان له سنووری فهرمانی خوا دهرچوون و شوین ږاواردنی دنیاو ئاره زوو که وتن، ئیتر به و کرده وه ناشیرینه یان چوونه ږیزی تاوانبارو خراپکارانه وه.

ناوه‌کانی کۆمه‌لی پژگاربوو و واتاکانی:

چه‌ند ناویکی هه‌یه له‌وانه: کۆمه‌لی پژگاربوو - کۆمه‌لی سه‌رکه‌وتوو - ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه

کۆمه‌لی پژگاربوو: مانای ئهم ناوه ئه‌وه‌یه که پژگاری بووه له ئاگر، وه‌کو پی‌غه‌مبه‌ر (عليه الصلاة والسلام) ده‌باره‌ی ۷۳ فی‌رقه‌که‌ ووتی: هه‌موویان له ئاگردان ئیلا دانه‌یه‌کیان نه‌بی. که‌واته له ئاگر دا نین.

ده‌ست گرتوون به‌ قورئان و سوننه‌ت: هه‌روه‌کو پێشینیانی ئوممه‌ت و هاوه‌لان له کۆچ‌کردووان و پشتیوانان (په‌حمه‌تی خویان لی‌بی) ده‌ستیان گرتوو به‌ قورئان و سوننه‌ت، هه‌روه‌کو پی‌غه‌مبه‌ر فه‌رمووی ده‌باره‌یان: له‌سه‌ر ئه‌وه‌ن که من و هاوه‌له‌کانم له‌سه‌رین.

"پێشتر ته‌خریجه‌که‌ی دانراوه"

ئه‌هله‌که‌ی ئه‌هلی سووننه‌ت و ئه‌هلی جه‌ماعه‌تیش: ده‌ستیان گرتوو به‌ سووننه‌تی رسول الله و پێوه‌ی پابه‌ندن، به‌ پێچه‌وانه‌ی گرووپه‌کانی تر که ده‌ست گرتوون به‌ بی‌روب‌چونه‌کانیان‌وه و ووتنه‌کانیان و هه‌وا و ئاره‌زووی خۆیان، وه‌ ووتنه‌کانیان و بی‌روب‌چونیان (عه‌قیده‌یان) ناگه‌رێته‌وه سه‌ر سووننه‌ت و ئیسلامی راست و دروست، وه‌کو قه‌ده‌رییه‌کان و مورچیه‌کان و جه‌همیه‌کان و پافیزه‌کان و خه‌واریجه قه‌بیحه‌کان (قاتلهم الله جمیعا)، وه‌ ئه‌مانه ئه‌هلی جه‌ماعه‌تن، الحمد لله له‌سه‌ر حه‌ق کۆده‌بنه‌وه و خیلافه‌ بچووه‌که‌کانیش وه‌لا ده‌نین، که ئه‌مه‌ش جیاوازیه له نیوان ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه له‌گه‌ڵ گرووپه‌کانی تر دا چونکه ئه‌وان له‌سه‌ر حه‌ق کۆنابنه‌وه به‌ لکو له‌سه‌ر هه‌وا و ئاره‌زوویان کۆده‌بنه‌وه.

کۆمه ئی سه رکه وتوون هه تا هه ستانی قیامهت: خوی گه وره ده فه رموی: إِنْ تَنْصُرُوا
اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ (سوره تی محمد: ۷)

واته: نه گه ر ئیوه پشتیوانی له ئاینی خوا بکه ن و هه وئی سه رکه وتنی بده ن،
نه وه خوایش پشتیوانی له ئیوه ده کات و سه رتان ده خات و پایه دارو جیگیرتان ده کات.

👉 بنچینه کانی نه هلی سوننه و جه ماعه:

نه هلی سوننه و جه ماعه له سه ر چه ند بنچینه یه کی چه سپاو
و ږوون ده ږوون له بیروباوه ږ و کردار و سلوک، وه نه م
بنچینه گرنه گ و گه وره یه په یوه ستن به قورئان و سوننه ت،
وه نه وه دی پیشینی ئوومه ت له سه ری بوون، هه روه ها
تابعیه کان و تابعی تابعیه کانیش (رحمهم الله جمیعا).

باوهر بوون به الله و فریشته کان و کتیبه ئاسمانییه کان و پیغه مبه ره کان و پژوی
دوایی، وه باوهر بوون به قه دهر به خیر و شه رییه وه

۱. ئیمان هیئان به الله: دان نانه به ۳ جوړه که ی ته وحید (الربوبیة - الألوهیة -
الأسماء والصفات) و قبول کردنی و کار کردن پیی، وه مانای ته وحیدی ربوبیته
ئه وه یه که الله به تاک دابنیی له کاره کانیدا وه کو درووست کردن و پژق دان و
زیندوو کردنه وه و مراندن، وه ئه و خاوه ن هه موو شتیکه، وه ته وحیدی ئولوهیته
مانای ئه وه یه که الله به تاک دابنییت له و کارانه ی که پیی نزیک ده بیته وه له
الله، وه کو پارانه وه و ترسان و خوشه ویستی و سهر برین و نه زر و په نا گرتن و
نویژ و پژوو و هج و هتد...، وه ته وحیدی ناو و سیفته مانای ئه وه یه که ئه و
ناو و سیفه تانه بچه سپینیت که الله بو خوی چه سپاندووه، وه چه سپاندنی ئه و ناو
و سیفه تانه ش که له فهرمووده صه حیحه کانداهاتووه، به بی په کخستن و ته ئویل
و ویچواندن و ته مثیل، وه کو خوی تعالی ده فهرموئی: لیس گمته شیء (سوره تی
الشوری: ۱۱)

واته: هیچ شتی که نه وینه ی ئه و زاته.

وه ده فهرموئی: وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی قَادِعُوْهُ بِهَا (سوره تی الاعراف - ۱۸۰)
واته: ههر بو خوایه هه موو ناوه جوان و پیروژه کان، جا (ئه ی ئیمانداران) به و ناوانه
دوئا و نزا بکه ن و هاناو هاوار بو ئه و زاته بهرن.

۲. باوهر بوون به فریشته کان (الملائكة): مانای ئه وه یه که دان بنیی به بوونی
فریشته کان و وه یه کیکن له درووستکراوه کان خوی تعالی و له نور درووستی
کردوون بو په رستنی خوی و جیبه جی کردنی فهرمانه کان له که ون، خوی گه وره
ده فهرموئی: وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُۥٓ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُوْنَ * لَا یَسْبِقُوْنَهُۥٓ بِالْقَوْلِ
وَهُمْ بِأَمْرِهِۦٓ یَعْمَلُوْنَ (سوره تی الانبیاء: ۲۶ و ۲۷)

واته: خوانه ناسان ده یانوت: خوی میهره بان کوپی بو خوی بریارداوه (فریشته کان

رۆلەى ئەون، پاکی و بیگەردی بو ئەو زاتەییە، بە لکو ئەوانە بەندەى ریزداری ئەون * (ئەو فریشتانە ئەوەندە ڕەوشت بەرز) هەرگیز (نافەرمانی ناکەن و) قسە لەقسەیدا ناکەن و لە گوشتاردا پیشی ناکەون، ئەوانە بە فرمانی ئەو دەجولێنەو و فرمانی ئەو جیبەجی دەکەن. وه ده‌فه‌رموئ: الْحَمْدُ لِلّٰهِ قَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مَّتَنَّى وَثَلَاثَ وَرُبَاعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (سورەتى فاطر: ١) واتە: سوپاس وستایش بو خوايە، کە بەدیهێنەرى ئاسمانەکان و زەویە، فریشتەکانی کردوو بە فرستادەى خۆی کە خاوەنى چەندەها بآن، هەیانە دوو، یان سێ، یان چوار بآلە، لە دروستکردندا هەرچی بویت زیادی دەکات (لە ژمارەى فریشتەکان، لە ئەستێرە و هەسارەکان، لە ئادەمیزاد و پەرى... هتد) بەراستی خوا دەسەلاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیه.

٣. باوەر بوون بە کتیبە ئاسمانییەکان: واتە دان نان بە حەق بوونی ئەو کتیبانە و ئەوەشى لەناویدا هیدایەتە، وه الله دایبەزاندوووە لەسەر پیغەمبەرەکانی (عليهم الصلاة والسلام) کە هیدایەتى مروّقیمپی بدن، گرنگترینیان تەورات و ئینجیل و قورئانە، گرنگترینیان لەو ٣ کتیبەش قورئانە، وه‌کو‌ خ‌و‌ای‌ ت‌عال‌ی‌ ده‌فه‌رم‌و‌ئ: قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا (سورەتى الإسراء: ٨٨) واتە: ئەى محمد صلى الله عليه وسلم پييان بلی: سویند بە خوا ئەگەر هەموو ئادەمیزاد و پەریەکان کۆ ببەووە (هەولێ بەردەوام بدن تا) قورئانیکی وه‌کو‌ ئەمە دانین و بیهێنە (مەیدان) ناتوانن کاری وابکەن و ناتوانن لە وێنەى بهیئن، ئەگەر چی هەموو لایەکیان ببە پشنگیرو یارمەتیدەرى یه‌ک‌تر.

وه ئەهلى سوننه و جه‌ماعه بر‌و‌ایان وایه کە قورئان ووتەى خوايە و مەخلوق نییە، بە راجیایی لەگەڵ جه‌همی و موعتەزیلە کافرەکان کە دەلین قورئان مەخلوقە هەموو واتا و وشەکانی، الله تبارک وتعالی ده‌فه‌رم‌و‌ئ: وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ (سورەتى التوبه - ٦) واتە: خۆ ئەگەر کەسیک لە هاوێگەران داوای پەناى لێ کردیت (ئەى پیغەمبەر صلى الله عليه وسلم)، ئەى ئیماندار، ئەو تۆیش پەناى بدە هەتا گویى لە فرمودەکەى خوا (قورئان) دەبیّت، پاشان بیگەیه‌نە بەو شوێنەى دەیه‌و‌یّت و (مال و گیان و ژيانى) تیايدا پارێزراوه، ئەم میهرەبانیه لەبەر ئەوەیه ئەوانە کەسانیکن نازانن (خواناسی چیه).

وه دهفه رموی: یُریدُونَ أَنْ یُبَدِّلُوا کَلَامَ اللَّهِ (سوره تی الفتح: ۱۵)
واته: ئەمانه ده یانه ویّت ووتە ی خوا بگۆرن.

۴- باوەر بوون بە پیغەمبەرەکان: واتە دان نان بە هەموویان، بەوانی الله ناوی هیئان و بەوانەشی که ناوی نەهیئان، که کۆتاییەمینیان محمد ه (صلی الله علیه وسلم) وه هیچ پیغەمبەریکی تر له دواي نایەت، ئەوهی بیروپای وا نەبێ کافرە، وه نابێ زیڤه پۆیی (غلو) بکەین له هیچ پیغەمبەریکدا، به خیلاف ئەگەڵ یه هود و نەصارا که پیغەمبەرانیان کردە کوری خوا (والعیاذ بالله)، ههروهکو خوی گه وره دهفه رموی: وَقَالَتِ الْيَهُودُ عِزِّيْرُ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ (اسوره تی التوبه: ۳۰)
واته: جوله که وتیان: عوزه ی کوری خواجه، گا وره کانیش وتیان: مه سیح کوری خواجه.

وه صۆفی و فەلسەفە چیه کان له حەقی پیغەمبەرانیان که م کرده وه و زانا و گه وره کان ی خویان پیشخست به سه ر پیغەمبەرەکاندا (عليهم أفضل الصلاة والسلام)، وه یه هود کوفریان کرد به عیسا و محمد، وه نەصارا کوفریان کرد به موسی و محمد، جا ئەوهی باوەر به هەندیکی بینیت و بێ باوەر بیت به هەندیکی ئەوا بیباوەر به هەموویان، خوی تعالی دهفه رموی: إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا * أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا (سوره تی التوبه: ۱۵۰ و ۱۵۱)

واته: بیگومان ئەوانە ی باوەر به خوا و پیغەمبەرەکان ناهین و ده یانه ویّت جیاوازی بکەن له نیوان خوا و پیغەمبەرەکانیدا (گوايه باوەریان به خوا هه یه به لام باوەریان به پیغەمبەرەکان نیه)، (یاخود) ده لێن: باوەر ده هیئین به هەندیکی له پیغەمبەرەکان و باوەر به هەندیکیان ناهین و ده یانه ویّت له و نیوانه دا ریگه و به رنامه یه ک بو خویان به ده ست به یین * ئا ئەو که سانه به راستی هه ر بێ باوەر و بو بێ باوەرەکان سزایه کی سه ر شوڤکه رمان ئاماده کردوه.

۵- باوەر بوون به پۆژی دواي: واتە دان نان به هەموو شتیک له دواي مردن، ئەوهی که الله و نیردراوه که ی (صلی الله علیه وسلم) هه والیان پێداوین له عه زابی قه بر و زیندوو بونه وه و حه شر کردن و حیساب و کیتاب، وه دانی کتیی کاره کانت به ده ستی راست یاخود چه پ، وه ریگای به هه شت و دۆزه خ، وه خو ئاماده کردن بو ی به ئەنجامدانی کاره خیر و

چاکه کان، وه دوورکه وتنه وه له کاره نه شیاو و خراپه کان، وه ته و به کردن لییان، وه دههریه کان و مووشریکه کان باوه پریان به پوژی دوایی نییه، وه یه هود و نه صارا باوه پریان پی نه هیئا به باوه پریکی راست و درووست، خوی گه وره دهفه رموی: وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِنْ مَنِ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى (سوره تی البقرة: ۱۱۱)

واته: (جووله که و گاواره کان) ده لیئ: هه رگیز که س ناچیته به هه شته وه بیجگه له جووله که یان گاور.

وه دهفه رموی: قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِنْ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ (سوره تی آل عمران: ۲۴)
واته: راستی نه وان ده یانوت: هه رگیز ناگری دوزه خ چند پوژیکی که م نه بیته بهر له شمان ناکه ویت.

۶- ئیمان هیئان به قه دهه: واته باوه پوون به وهی که الله زانیه به وهی ده بی و ده شبوو، که له لوح المحفوظ دایه، وه هه موو شتی که پووده دات له خیر و شهر له کوفر و ئیمان، له چاک و خراپ نه وا الله ویستی له سه ربوو، خوی گه وره دهفه رموی: وَمَا تَشَاءُونَ إِنْ أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ (سوره تی التکویر: ۲۹)

واته: ویستی ئیوهش نایه ته دیته دی مه گه ر کاتیکی خوی په روه ردگاری جیهانیان بیه ویت، (هه رکه س ویستی خیری هه بیته خوی گه وره سه به رستی لی زهوت ناکات، له گه ل نه وه شدا هه ر نه وه پیش دیت که ویستی خوی له سه ره و توانای تیگه یشتنمان له نهینی و شاراو ده کان زور سنوورداره).

② بنچینه ی دووه م:

بنچینه یه کی تری نه هلی سوننه و جه ماعه نه وه یه که ئیمان ووته و کرده وه و بیروباهه ره، زیاد دهکات به خیر و چاکه، که م دهکات به سه ریچی و تاوان، وه ئیمان گه ر ووته و کرده وه بیته و بیروباهه ری له گه لدا نه بی نه وا نه مه ئیمانی مونافیه کانه، وه ئیمان هه ر زانین نییه به بی کرده وه و ووته، چونکه نه مهش ئیمانی کافره ئینکاری که ره کانه، خوی گه وره دهفه رموی: وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ (سوره تی النمل: ۱۴)

واته: جا نه وانه ی هه ر بق نه ستووریان کردو باوه پریان پی نه بوو، به زورداری و

خۆبه زلزانى، له كاتيكدا له ناخى دهروونيانه وه ههستيان ده كرد حهقيقهته و راسته، ده ته ماشا بکه و سه رنج بده بزانه سه رهنجامى تاوانباران و گوناهاکاران چۆن بوو (چۆن تۆ له مان لى سه ندن).

وه ده فه رموى: قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَايَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ (سوره تى الأنعام: ۳۳)

واته: به راستى چاك ده زانين كه گوشتارى نادروستى خوانه ناسان غه م و په ژاره ت بو پيش ده هييت، چونكه به راستى نه وانه وه نه بيت تو به دروژن بزنان، به لكو سته مكاران هه ر دانانين و ئينكارى ئايه ت و فه رمانه كانى خوا ده كه ن.

وه ده فه رموى: وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسَاكِنِهِمْ وَرَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ قَصَدَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ (سوره تى العنكبوت: ۳۸)

واته: هه روه ها (عاد) (ي قه ومى) (هود) و (ثمود) (ي قه ومى) (صالح) (يشمان) له ناو برد كه ئاشكرا بوو بو تيا چوونيان له شوينه وارى كاويليانه وه، شه يتانيش كرده وهى نادروست و ناپه سنديانى بو پازاندبونه وه، له ريگا و پييازى راست و دروست ويلى كردبوون، له كاتيكدا نه وان خاوه نى عه قل و بير و هوشيش بوون.

وه ئيمان ته نها بيروبروا نيه، يان بيروبروا و ووته به ته نها و به بى كردار، چونكه نه مه ش ئيمانى مورچينه يه، الله تعالى زوريك له كرده وه كانى به ئيمان داناوه، بو نموونه: الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ (سوره تى الأنفال: ۳ و ۴)

واته: نه وانه ن كه نويزه كانيان به چاكى نه نجام ده دن، هه نديك له و رزق و پوزيه ي پيمانداون، ده به خشن و سه رفى ده كه ن... * ئا نه وانه هه ر خويان ئيماندارانى راسته قينه ن، چه نده ها پله وپايه ي به رزيان بو هه يه لاي په روه ردگاريان و ليخوش بوون و رزق و پوزى هه ميشه يى له گه ل ريژدا.

وه خواى تعالى نويزى مووسلمانانى به ئيمان داناوه له و كاته ي كه قيبله يان قودس بووه: وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضَيِّعَ إِيمَانَكُمْ (سوره تى البقرة: ۱۴۳)

واته: بيگومان خوا ئيمان و باوه پداريى و (نويزتان) زايه ناكات.

③ بنچینه‌ی سییه‌م:

یه‌کیک له بنچینه‌کانی تری ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه ته‌کفیر نه‌کردنی مووسلماننه، ئیلا ئه‌گهر که‌وتبیته یه‌کیک له هه‌ئوه‌شینه‌ره‌وه‌کانی ئیسلام، ئه‌مما ئه‌وه‌ی تاوانه‌گه‌وره‌کان ئه‌نجام ده‌دات و ده‌که‌ویته ناوی ته‌کفیر ناکرێ و کافر نییه، به‌ئکو فاسقه و ئیمانی که‌م و کورپی تیدا‌یه، وه ئه‌گهر ته‌وه‌به‌ی لی نه‌کات ئه‌وا الله گهر ویستی له‌سه‌ر بیته ئه‌وا لیی خوش‌ده‌بیته له‌سه‌ری، وه گهر ویستیشی له‌سه‌ر بیته ئه‌وا سزای ده‌دات و له‌سه‌ری، به‌لام بو‌ه‌تا هه‌تایه له ئاگرده نامینیته‌وه، خوی تعالی ده‌فه‌رموی: **إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا** (سوره‌تی النساء: ۴۸) واته: به‌راستی خوا خوش نایته ئه‌گهر هاوه‌لی بو‌بریار بدریته، بیجگه له‌وه له ههر گونا‌هیکی تر بیه‌ویته خوش ده‌بیته، بو‌ئهو که‌سه‌ی که ده‌یه‌ویته، جا ئه‌وه‌ی هاوه‌ل و شه‌ریک بو‌خوا بریار بدات، ئه‌وه ئیتر به‌راستی تاوانیکی گه‌وره‌ی هه‌لبه‌ستوه.

وه الحمد لله عه‌قیده‌ی ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه نیوه‌ندگیره له‌نیوان عه‌قیده‌ی خه‌واریجه‌کان که ئه‌و که‌سه‌ی بکه‌ویته ناو تاوانی گه‌وره ته‌کفیری ده‌که‌ن و مورچیئه‌کانیش به‌که‌سیکی کامل ئیمانی ده‌زانن و دان نانی‌ن به‌که‌م بوونی یان زیاد بوونی.

یه‌کیکی تر له بنچینه‌کانی تری ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه به واجب دانانی
گوپرایه‌ئی کردنی کاربه‌دهست و حاکمه مووسلمانانه‌کانه ئیللا گهر فه‌رمانیان به خراپه
کرد، وه ئه‌گهر فه‌رمانیان به خراپه کرد ئه‌وا گوپرایه‌ئی کردنیان جائیز نییه،
گوپرایه‌ئی کردنیان ته‌نها له سنوری فه‌رمان کردنه به چاکه‌دا (الأمر بالمعروف)،
خوای گه‌وره ده‌فه‌رموئ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ
مِنْكُمْ (سوره‌تی النساء: ۵۹)

واته: ئه‌ی ئه‌وانه‌ی باوه‌رتان هی‌ناوه، فه‌رمانبه‌ردارو گوپرایه‌ئی خواو پی‌غه‌مبه‌رو
فه‌رمانره‌واکان بکه‌ن که له خودی خۆتان.

وه پی‌غه‌مبه‌ری الله (صلی الله علیه وسلم) فه‌رموویه‌تی: ئامۆژگاریتان ده‌که‌م به
ته‌قوای خوا و گوپرایه‌ئی کردنی، وه ئه‌گهر به‌نده‌یه‌کیش فه‌رمانی پی کردن.
سنن الترمذی به ژماره ۲۶۷۶ - سنن ابن ماجه به ژماره ۴۴ - المسند امام احمد
۴/۱۲۶.

وه ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه سه‌ری‌پچی کردنی ئه‌میر و کاربه‌دهست به سه‌ری‌پچی
کردنی پی‌غه‌مبه‌ر ده‌زانن وه‌کو کار کردنیک به فه‌رمووده‌ی پی‌غه‌مبه‌ر، وه‌کو
فه‌رموویه‌تی: ئه‌وه‌ی گوپرایه‌ئی ئه‌میر بکات ئه‌وا گوپرایه‌ئی کردووم، ئه‌وه‌ی
سه‌ری‌پچی ئه‌میر بکا ئه‌وا سه‌ری‌پچی کردووم.

البخاری ۲۷۹۷ - مسلم ۱۸۳۵ - سنن النسائی ۴۱۹۳ - سنن ابن ماجه ۲۸۵۹ - المسند
لإمام أحمد ۲/۳۸۷

(تیبینییه‌کی گرنگ: مه‌به‌ست له‌م ئایه‌ت و فه‌رموودانه‌دا پێشه‌وا و ئه‌میری
مووسلمانانه، که به شه‌ریعه‌تی الله کارده‌کات، نه‌وه‌ک عه‌لمانییه‌کان و لیبرالییه‌کان و
دیمووکراسیه‌کان، حاشا ئه‌وانه نه‌الله، نه‌نی‌ردراوی الله فه‌رمانیان پی نه‌کردوون
که گوپرایه‌یان بکه‌ین، به‌لکو قیتال و کوشتاریان واجب).

⑤ بنچینه‌ی پینجه‌م:

بنچینه‌یه‌کی تر به حه‌رام دانانی ده‌رچوون و خروجه له حاکم و کاربه‌دهستی مووسلمان، هه‌تا ئه‌وکاته‌ی کوفری پوون و ئاشکرای لی ده‌بینریت، ئه‌مه‌ش به خیلاف له‌گه‌ل موعته‌زیله که ده‌رچوون و خروج به واجب ده‌زانن که ئه‌میر و کاربه‌دهست که‌وته ناو تاوانی گه‌وره و ئه‌گه‌ریش کوفر نه‌بوو، موعته‌زیله ئه‌م کاره له فهرمان کردن به چاکه و پیگری کردن له خراپه ده‌بینن، به‌لام له راستیدا ئه‌م کاره‌ی موعته‌زیله له گه‌وره‌ترین خراپه‌کانه.

⑥ بنچینه‌ی شه‌شه‌م:

دل و زمانیان پارێزراوه له هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر (رضی الله عنهم) که ئه‌مه‌ش بنچینه‌یه‌کی تری عه‌قیده‌ی ئه‌هلی سوننه و جه‌ماعه‌یه، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی: وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ (سوره‌تی الحشر: ۱۰) واته: ئه‌وانه‌ش که به شوین کۆچه‌ران و پشتیواناندا هاتن (تا کۆتایی دنیا ئه‌مه دۆعا و نزایانه و به‌رده‌وام) ده‌ئین: په‌روه‌ردگارا له ئیمه و له برایانه‌شان خوش ببه که پیش ئیمه پیازی ئیمانیان گرت به‌ر و له دله‌کانماندا هیچ جوهره بوغزو کینه‌یه‌ک مه‌خه‌ره دلمان هه‌ له ئاستی ئه‌وانه‌ی ئیمانیان هی‌ناوه، په‌روه‌ردگارا تو به‌راستی به‌سۆزو به‌خشنده و میهره‌بانیت.

وه پیغه‌مبه‌ری الله (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رموی: جَنِّبُوا قَسَمَ مَئِیْنٍ بِهَ هَاوَه‌لَانِم، به‌و که‌سه‌ی گیانی منی به‌ده‌سته ئه‌گه‌ر که‌سیک له ئیوه به‌قه‌د کیوی ئوحوود ئالتون به‌خشێ ناگاته مشتیکیان به‌لکو نیوه‌شیان.

صحیح البخاری به ژماره ۳۴۷۰ - صحیح المسلم به ژماره ۲۵۴۱ - سنن الترمذی به ژماره ۳۸۶۱ - سنن ابو داود به ژماره ۴۶۵۸ - سنن ابو ماجه به ژماره ۱۶۱ - وه المسندی ئیمام احمد له به‌رگی ۳ لاپه‌ره ۵۵

ئەمەش بە خىلاف لە گەڤ پافيزه و خەواريج كە قسە و جنيو بە هاوہلان دەدەن و
 فەزلى هاوہلان (رضى الله عنہم) رەت دەكەنەو، وە ئەھلى سوننە و جەماعە وای
 دەبینى كە خەلیفە دواى پيغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) ئەبو بەكرە، دواى ئەویش
 عومەر و عوسمان و عەلى (رضى الله عنہم)، ئەوہى تانە بدات لە خىلافەتەكەیان
 ئەوا گومرا و سەر لى شىواو، وە سەرپيچی دەق و كۆدەنگى زانايانى كردووە.

⑦ بنچينەى حەوتەم:

يەككى تر لە بنچينەكان خۆشويستنى ئەھلى بەيتى پيغەمبەرە و پشتگيرى كردنيانە،
 وە لە ئەھلى بەيت هاوسەرەكانى پيغەمبەرە كە داىكى ئيمانداران (رضى الله عنہم)،
 خواى تعالى دەفەر موئ: يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ، دواتر ئامۆژگاريان دەكات و دەفەر موئ:
 وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ
 وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا
 (سورەتى الأحزاب: ۳۳)

ئەى هاوسەرانی پيغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) لە مائەكانى خۆتاندا بەسەنگینی
 و سەلاری بسرهون، زینەت و جوانی خۆتان دەر مەخن وەكوو سەر دەمی نەفامی
 یەكەم، نوێژەكانیشتان بەچاکی ئەنجام بدەن و زەكات بدەن (لەمال و سامان)،
 فەرمانبەرداری خواو پيغەمبەرەكەشی بکەن، چونکە بەراستی خواتەنەها دەیهوئیت
 هەموو ناپاکی و ناسازی و نادروستیەك لە ئیوہ دوور بخاتەوہ ئەى خاوخیزانی
 مائی پيغەمبەر و بەتەواوی پاكتان بکاتەوہ (دوور لەهەموو ناتەواوی و قسە و
 قسە لۆكێك).

وہ لیڕەدا مەرج نییە كە هەموو كەسە نزیکەكانى پيغەمبەر (صلى الله عليه وسلم)
 كەسانى چاك و صالح بن، نەخیڕ بەلکو أبو لهب و أبو جهل و مامەكانى پيغەمبەر
 چاك و صالح نەبوون، بەلکو كافر بوون، خواى گەورە دەربارەى أبو لهب دەفەر موئ:
 تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ (سورەتى: المسد: ۱)

واته: دهسته‌کانی بشکیت نه‌بو له‌هه‌بو پ‌سوا بیټ، ئاشکرایه که هه‌ر پ‌سوايش ده‌بیټ و (له‌ناو ده‌چیت).

وه که‌سانی نزیک پیغه‌مبه‌ر (له‌بنه‌ماله و خیزاندا) جگه‌له‌ مووسلماننه‌کان پیغه‌مبه‌ر ناتوانی فریایان بکه‌ویټ، پیغه‌مبه‌ر له‌ دواي دابه‌زینی ئایه‌تی ۲۱۴ ی سوره‌تی الشعراء قوره‌یشی بانگ کرد به‌ گشتی و چه‌ند که‌سیک به‌ تایبه‌تی و فه‌رموی: نه‌ی نه‌وه‌ی که‌عی کوری لوئه‌ی خوتان پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، نه‌ی نه‌وه‌ی مورپی کوری که‌عب، نه‌ی نه‌وه‌ی عبدالشمس خوتان پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، نه‌ی نه‌وه‌ی عبدالمناف خوتان پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، نه‌ی نه‌وه‌ی هاشم خوتان پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، نه‌ی نه‌وه‌ی عبدالمطلب خوتان پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، نه‌ی فاطمه‌ خوت پ‌زگار بکه‌ن له‌ ئاگر، من له‌لای خوا هیچ ده‌سه‌لاتیکم نییه‌ جگه‌ له‌وه‌ی په‌حم و به‌زه‌یی هه‌یه‌ له‌ نیوانماندا و ده‌یگه‌یه‌نم.

البخاري به‌ ژماره ۲۶۰۲ - مسلم به‌ ژماره ۲۰۶ - النسائي به‌ ژماره ۳۶۴۶ - وه‌ احمد له‌ به‌رگی دووه‌می المسند لاپه‌ره ۳۵۰ - وه‌ الدارمی به‌ ژماره ۲۷۳۲

وه که‌سه‌ مووسلماننه‌ صالحه‌کانی نزیک پیغه‌مبه‌ر پیویسته‌ خوشمان بوین و پ‌یزیان لی بگرین، وه‌ نابی زیده‌ره‌ویان تیدا بکه‌ین و شتییک له‌ په‌رستش بوئه‌وان نه‌نجام بده‌ین، وه‌ نابی وا بیربکه‌ینه‌وه‌ که‌ نه‌وان قازانج و زهره‌ر بگه‌یه‌نن ئیلا به‌ ویستی خوا نه‌بی، خوی گه‌وره‌ به‌ پیغه‌به‌ره‌که‌ی ده‌فه‌رموی: قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا (سوره‌تی الجن: ۲۱)

هه‌روه‌ها پییان بلی: من هیچ جو‌ره‌ زهره‌رو زیانیکم به‌ده‌ست نیه‌، هه‌روه‌ها هیدایه‌تیش به‌ده‌ست من نیه‌ (ئه‌گه‌ر خوتان بیر نه‌که‌نه‌وه‌، قه‌ناعه‌ت به‌زور نی یه‌).

وه‌ ده‌فه‌رموی: قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِنَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (سوره‌تی الأعراف: ۱۸۸)

واته: (ئەي محمد(صلى الله عليه وسلم) پييان بلى: كه من ناتوانم هيچ قازانچ
يان زەرەريك بەخۆم بگەيەنم مەگەر ويستی خواى لەسەربىت، خو ئەگەر غەيب و
شاراوەكانم بزانيايه ئەو چاكەى زۆرم كۆدەكردهوه بۆخۆم و هيچ ناخوشيه كيشم تووش
نەدەبوو، من هيچ شتيك نيم تەنيا ترسيينهريك (بۆ ياخيه كان) و مژدەدەريشم بۆ
كه سانيك كه باوەر دەهيئن.

⑧ بنچينهى هه شتەم و كۆتايى:

شوينكه وتنى ئەو هاتوو له كتيبي الله و سوننه تهكانى پيغه مبهري خوا (صلى
الله عليه وسلم) له رووكەش و له ناخيشدا يه كيكي تره له بنچينه كانى ئەهلى
سوننه و جه ماعه، وه شوينكه وتنى ئەو هاتوو لە پشتيوانان و كوچكردوان
لەسەرى بوون، وه خەليفه راشيدينه كان (رضى الله عنهم جميعا)، ههروهكو پيغه مبهري
وه سيه تي بۆ كردين و فهرمووي: شوين سوننه تهكانى من و خەليفه ريئمووي
كراوه كان (راشيدينه كان) بكهون.
الرمزي به ژماره ٢٦٧٦ - ابن ماجه ٤٤

وه نابى ووتەى هيچ كه سيك پيش بخهين به سەر ووتەى خوا و پيغه مبهريكه يدا (صلى
الله عليه وسلم)، ههريه و هويە شهوه ناو نراون ئەهلى كيتاب و سوننهت، وه دواى
قورئان و سوننهت دەست دهگرن به كۆدەنگى زانايانى ئوممەت (إجماع)، وه ئەمه
سييه بنچينهيه له دواى دوو بنچينهكهى تر كه دەستى پيوه دهگرن، يه كه ميان
قورئانه و دووهميشيان سوننهت، وه ئەوهيشى را جيايى تيدابى ئەوا دهگيرنه وه بۆ
قورئان و سوننهت وهكو كاركرديك بهم نايه تهى خواى پهروهردگار كه دهفهرموئ:
فَإِنْ تَنَارَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا (سوره تى النساء: ٥٩)

واته: ئەگەر له شتيكدا بوو به كيشه تان دهربارهى حوكمى خوايى، ئەوه ئەو كيشهيه
بگيرنه وه بۆ لاى خواو پيغه مبهريكهى (صلى الله عليه وسلم) (كه قورئان و سوننهت

ده گه يه نيټ، نه گهر ئيږوه باوه پرتان به خواو به پوڅي قيامه ت هه يه، (په فتار کردن تان)
به و شيږوه يه چا کترین و جوانترین سه چاوه يه بو چاره سهری کيشه کانتان .

وه نه هلی سوننه و جه ماعه بيرو پريان وايه که کهس جگه له پيغه مبه ر پاريزراو نيبه
له هه له، وه پای هيچ که سيک به راست و درووست نازانن ئيلا نه گهر موافقي قورئان
و سوننه ت بيت، وه وای ده بينن که کهسی موخته هيد هه له ده کات و ده پيکي، وه ريگا
نادهن به ئيجتیهاد ئيلا نه گهر مهرجه کانی تيدا بوو که ناسراون لای نه هلی عيلم،
وه خيلاف له پرسه ئيجتیهاديه کان شايه نی هه جر کردن و رق ليږونه وه نيبه لايان
ههروه کو نه هلی بیده ع نه م کاره ده که ن .

وآخر دعوانا الحمد لله رب العالمين

